# ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (velkého senátu)

24. června 2008 *

Ve věci C-188/07,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 234 ES, podaná rozhodnutím Cour de cassation (Francie) ze dne 28. března 2007, došlým Soudnímu dvoru dne 3. dubna 2007, v řízení

**Commune de Mesquer**

proti

**Total France SA,**

**Total International Ltd,**

SOUDNÍ DVŮR (velký senát),

ve složení C. W. A. Timmermans, předseda druhého senátu, zastupující předseda, A. Rosas, K. Lenaerts a L. Bay Larsen, předsedové senátů, R. Silva de Lapuerta, K. Schiemann, P. Kūris, E. Levits, A. Ó Caoimh, P. Lindh, J.-C. Bonichot, T. von Danwitz a C. Toader (zpravodaj), soudci,

* Jednací jazyk: francouzština.

generální advokátka: J. Kokott,
vedoucí soudní kanceláře: M.-A. Gaudissart, vedoucí oddělení,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 22. ledna 2008,

s ohledem na vyjádření předložená:

– za obec Mesquer C. Lepagem a A. Moustardierem, avocats,

– za Total France SA a Total International Ltd J.-P. Hordiesem, C. Smitsem, M. Memloukem, J. Boivinem, E. Fontainem a F.-H. Briardem, avocats,

– za francouzskou vládu G. de Berguesem a A.-L. During, jako zmocněnci,

– za belgickou vládu L. Van den Broeck, jako zmocněnkyní,

– za italskou vládu I. M. Bragugliou, jako zmocněncem, ve spolupráci s D. Del Gaizem, avvocato dello Stato,

– za vládu Spojeného království C. Gibbs a I. Rao, jako zmocněnkyněmi, ve spolupráci s J. Mauricim, barrister,

– za Komisi Evropských společenství M. Konstantinidisem, J.-B. Laignelotem a G. Valerem Jordanou, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generální advokátky na jednání konaném dne 13. března 2008,

vydává tento

**Rozsudek**

1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu článků 1 a 15 směrnice Rady 75/442/EHS ze dne 15. července 1975 o odpadech (Úř. věst. L 194, s. 39; Zvl. vyd. 15/01, s. 23), ve znění rozhodnutí Komise 96/350/ES ze dne 24. května 1996 (Úř. věst. L 135, s. 32; Zvl. vyd. 15/03, s. 59, dále jen „směrnice 75/442"), jakož i výkladu přílohy I této směrnice.

2 Tato žádost byla podána v rámci sporu mezi obcí Mesquer a společnostmi Total France SA a Total International Ltd (dále jen společně „společnosti Total") ohledně náhrady škody způsobené odpady rozšířenými na území uvedené obce v důsledku havárie tankeru Erika.

## Právní rámec

*Mezinárodněprávní úprava*

3 Mezinárodní úmluva o občanskoprávní odpovědnosti za škody způsobené ropným znečištěním, přijatá v Bruselu dne 29. listopadu 1969, ve znění protokolu podepsaného v Londýně dne 27. listopadu 1992 (Úř. věst. 2004, L 78, s. 32; Zvl. vyd. 11/50, s. 109, dále jen „Úmluva o občanskoprávní odpovědnosti"), upravuje odpovědnost vlastníků plavidel za škody vzniklé vypuštěním persistentních uhlovodíků z cisternových plavidel. Zakotvuje zásadu jejich objektivní odpovědnosti, která je omezena částkou vypočítanou podle prostornosti plavidla, a zavádí systém povinného pojištění pro případ odpovědnosti.

4 Podle čl. II písm. a) Úmluvy o občanskoprávní odpovědnosti se tato úmluva použije ve vztahu ke škodám v důsledku znečištění, k nimž došlo na území smluvního státu, včetně teritoriálního moře, a ve výlučné ekonomické zóně tohoto státu zřízené v souladu s mezinárodním právem nebo případně v oblasti za teritoriálním mořem uvedeného státu a přiléhající k teritoriálnímu moři stanovené tímto státem v souladu s mezinárodním právem a rozkládající se ne více než 200 námořních mil od základních linií, od kterých se měří šíře teritoriálního moře.

5 Podle znění čl. III odst. 4 Úmluvy o občanskoprávní odpovědnosti „požadavek na náhradu škody způsobené znečištěním [nelze vznést] ani podle této úmluvy, ani na jiném základě vůči […] jakémukoliv nájemci lodi (jakkoliv nazývanému, včetně nájemce v nájmu typu ‚bareboat charter'), nebo provozovateli lodě […], pokud není škoda důsledkem osobního činu nebo osobního opomenutí učiněného s úmyslem

způsobit tuto škodu nebo učiněného lehkomyslně s vědomím, že tato škoda pravděpodobně nastane“.

6 Mezinárodní úmluva o zřízení mezinárodního fondu pro náhradu škod způsobených ropným znečištěním, přijatá v Bruselu dne 18. prosince 1971, ve znění protokolu podepsaného v Londýně dne 27. listopadu 1992 (Úř. věst. 2004, L 78, s. 40, Zvl. vyd. 11/50, s. 117, dále jen „Úmluva o Fondu“), doplňuje Úmluvu o občanskoprávní odpovědnosti tím, že zavádí systém odškodnění obětí.

7 Mezinárodní fond pro náhradu škod způsobených ropným znečištěním (dále jen „Fond“), který je financován příspěvky ropného průmyslu, může poskytnout náhradu až do výše 135 milionů ZPČ (zvláštních práv čerpání) ve vztahu k jedné události, k níž došlo před rokem 2003. Podle článku 4 Úmluvy o Fondu mohou oběti podat k soudům státu, který je stranou této úmluvy a v němž byla způsobena škoda, žaloby určené k získání odškodnění, zejména pokud Úmluva o občanskoprávní odpovědnosti nestanoví žádnou odpovědnost za dotčenou škodu nebo pokud je vlastník lodi insolventní nebo zproštěn odpovědnosti podle uvedené úmluvy.

8 Protokol z roku 2003 k Mezinárodní úmluvě z roku 1992 o zřízení mezinárodního fondu pro náhradu škod způsobených ropným znečištěním (Úř. věst. 2004, L 78, s. 24; Zvl. vyd. 11/50, s. 101) zřizuje mezinárodní doplňkový fond pro náhradu škod způsobených ropným znečištěním označený názvem „Mezinárodní doplňkový fond pro náhradu škod způsobených ropným znečištěním z roku 2003“, který spolu s Fondem umožňuje poskytnout náhradu až do výše 750 milionů zúčtovacích jednotek ve vztahu k určité události, k níž došlo po 1. listopadu 2003.

*Právní úprava Společenství*

Směrnice 75/442

9 Podle třetího bodu odůvodnění směrnice 75/442 musí být základním účelem všech předpisů týkajících se odstraňování odpadů ochrana lidského zdraví a životního prostředí před škodlivými vlivy sběru, přepravy, zpracování, skladování a skládkování odpadů.

10 Článek 1 směrnice 75/442 stanoví:

„Pro účely této směrnice se rozumí:

a) ‚odpadem' jakákoli látka nebo předmět spadající do kategorií uvedených v příloze I, kterých se držitel zbavuje nebo má v úmyslu se zbavit nebo se od něho požaduje, aby se jich zbavil;

[…] Komise [vypracuje] […] seznam odpadů spadajících do kategorií uvedených v příloze I. […];

b) ‚původcem' kdokoli, jehož činností vzniká odpad (‚prvotní původce'), nebo kdokoli, kdo provádí předzpracování, směšování nebo jiné činnosti, jejichž výsledkem je změna charakteru nebo složení odpadů;

c) ‚držitelem' původce odpadu nebo fyzická nebo právnická osoba, která má odpad ve svém držení;

[…]

e) ‚odstraňováním' kterýkoli z postupů uvedených v příloze II A;

f) ‚využitím' kterýkoli z postupů uvedených v příloze II B;

g) ‚sběrem' shromažďování, třídění nebo směšování odpadů pro účely přepravy."

11 Článek 8 směrnice 75/442 stanoví:

„Členské státy učiní nezbytná opatření, aby bylo zajištěno, že každý držitel odpadu:

– přenechá manipulaci s odpadem soukromému nebo veřejnému zařízení, které odpad sbírá, nebo podniku, který provádí operace uvedené v příloze II A či B,

nebo

– využívá nebo odstraňuje odpad sám v souladu s ustanoveními této směrnice.“

12 Článek 15 směrnice 75/442 stanoví:

„Na základě zásady ‚znečišťovatel platí‘ musí náklady na odstraňování odpadů nést:

– držitel, který přenechá manipulaci s odpadem zařízení, které odpad sbírá, nebo podniku uvedenému v článku 9,

nebo

– předchozí držitelé nebo výrobce výrobku, z něhož odpad vznikl.“

13 Kategorie Q4, Q11, Q13 a Q16 přílohy I směrnice 75/442, nazvané „Kategorie odpadů“, zní následovně:

„Q4 Látky náhodně [vypuštěné], ztracené nebo znehodnocené nehodou, včetně všech látek, vybavení atd. znečištěných v důsledku uvedené nehody

[…]

Q11 Odpad z těžby a zpracování surovin (např. odpad z důlní těžby, kaly z těžby ropy atd.)

[…]

Q13 Jakékoli materiály, látky nebo výrobky, jejichž používání je zakázáno zákonem

[…]

Q16 Veškeré látky nebo produkty neobsažené ve výše uvedených kategoriích.“

14 Příloha II A této směrnice, nazvaná „Způsoby odstraňování odpadů“, uvádí seznam způsobů odstraňování, které se používají v praxi, zatímco příloha II B uvedené směrnice, nazvaná „Způsoby využití odpadů“, týmž způsobem uvádí způsoby využití.

15 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/12/ES ze dne 5. dubna 2006 o odpadech (Úř. věst. L 114, s. 9), kterou se z důvodu srozumitelnosti a přehlednosti provádí kodifikace směrnice 75/442, přebírá ve svých článcích 1 a 15, jakož i ve svých přílohách I, II A a II B výše uvedená ustanovení. Směrnice 2006/12 však byla přijata až poté, co se odehrály skutkové okolnosti věci v původním řízení, takže se tato směrnice nemůže vztahovat na spor v původním řízení.

Směrnice 68/414/EHS

16 Článek 2 směrnice Rady 68/414/EHS ze dne 20. prosince 1968, kterou se členským státům EHS ukládá povinnost udržovat minimální zásoby ropy a/nebo ropných produktů (Úř. věst. L 308, s. 14; Zvl. vyd. 12/01, s. 29), ve znění směrnice Rady 98/93/ES ze dne 14. prosince 1998 (Úř. věst. L 358, s. 100; Zvl. vyd. 12/02, s. 68), která takovou povinnost stanoví zejména, aby bylo možno čelit případným nedostatkům nebo krizím v zásobování, přiřazuje topné oleje ke kategorii ropných produktů.

Směrnice 2004/35/ES

17 Desátý bod odůvodnění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/35/ES ze dne 21. dubna 2004 o odpovědnosti za životní prostředí v souvislosti s prevencí a nápravou škod na životním prostředí (Úř. věst. L 143, s. 56; Zvl. vyd. 15/08, s. 357) zní následovně:

„Výslovně by měla být brána v úvahu Smlouva o Euratomu a příslušné mezinárodní úmluvy a také právní předpisy Společenství, které upravují rozsáhleji a přísněji provozování kterékoli z činností spadajících do oblasti působnosti této směrnice. […]“

18 Článek 4 odst. 2 směrnice 2004/35 stanoví:

„Tato směrnice se nevztahuje na škody na životním prostředí ani na jakoukoli bezprostřední hrozbu takových škod, které vznikly při události, za kterou spadá

odpovědnost a náhrada škody do oblasti působnosti některé [z mezinárodních úmluv uvedených] v příloze IV, včetně jejich případných změn, platných v dotčeném členském státě."

19 Příloha IV směrnice 2004/35 zní následovně:

„Mezinárodní úmluvy podle čl. 4 odst. 2

a) Mezinárodní úmluva ze dne 27. listopadu 1992 o občanskoprávní odpovědnosti za škody způsobené ropným znečištěním;

b) Mezinárodní úmluva ze dne 27. listopadu 1992 o zřízení Mezinárodního fondu pro náhradu škod způsobených ropným znečištěním;

[…]"

Rozhodnutí 2004/246/ES

20 Dne 2. března 2004 Rada přijala rozhodnutí 2004/246/ES, kterým se členské státy zmocňují v zájmu Evropského společenství podepsat nebo ratifikovat Protokol z roku 2003 k Mezinárodní úmluvě o zřízení Mezinárodního fondu pro náhradu škod způsobených ropným znečištěním z roku 1992 nebo k němu přistoupit a kterým

se Rakousko a Lucembursko zmocňují v zájmu Evropského společenství přistoupit k výchozím dokumentům (Úř. věst. L 78, s. 22; Zvl. vyd. 11/50, s. 99).

21 Čtvrtý bod odůvodnění rozhodnutí 2004/246 zní následovně:

„Podle protokolu o doplňkovém fondu mohou být jeho stranami pouze suverénní státy; není tedy možné, aby Společenství ratifikovalo protokol nebo k němu přistoupilo, ani zde není výhled, že by tak mohlo učinit v blízké budoucnosti."

22 Článek 1 odst. 1 a článek 4 rozhodnutí 2004/246 zní následovně:

„*Článek 1*

1. Členské státy jsou zmocněny v zájmu Evropského společenství podepsat nebo ratifikovat Protokol z roku 2003 k Mezinárodní úmluvě o zřízení Mezinárodního fondu pro náhradu škod způsobených ropným znečištěním z roku 1992 (protokol o doplňkovém fondu) nebo k němu přistoupit, za podmínek stanovených v následujících článcích.

[…]

*Článek 4*

Členské státy se co nejdříve zasadí o to, aby byly protokol o doplňkovém fondu a výchozí dokumenty změněny tak, aby se Společenství mohlo stát jejich smluvní stranou.“

*Vnitrostátní právní úprava*

23 Článek 2 zákona č. 75-633 ze dne 15. července 1975 o odstraňování odpadů a zpětném získávání materiálů (JORF ze dne 16. července 1975, s. 7279), nyní článek L. 541-2 zákoníku životního prostředí, stanoví:

„Každý, kdo produkuje nebo má v držení odpady za podmínek, při nichž by mohlo dojít ke škodlivým účinkům na půdu, rostliny a živočichy, k poškození lokalit nebo krajiny, ke znečištění ovzduší nebo vod, ke způsobení hluku a zápachu a obecně k poškození zdraví člověka a životního prostředí, je povinen zajistit nebo nechat zajistit jejich odstranění v souladu s ustanoveními této kapitoly, a to za takových podmínek, aby se zamezilo uvedeným účinkům.

Odstraňování odpadů zahrnuje sběr, přepravu, skladování, třídění a zpracovávání, jež jsou nezbytné ke zpětnému získávání opětovně použitelných složek a materiálů nebo energie, jakož i k ukládání nebo vypouštění všech ostatních produktů do přírodního prostředí za takových podmínek, aby se zamezilo škodlivým účinkům uvedeným v předchozím pododstavci.“

## Spor v původním řízení a předběžné otázky

24 Dne 12. prosince 1999 ropný tanker Erika, plující pod maltskou vlajkou a najatý společností Total International Ltd, ztroskotal zhruba 35 námořních mil jihozápadně od výběžku Penmarc'h (Finistère, Francie) a část z jeho nákladu a zásobníků unikla do moře a způsobila znečištění francouzského pobřeží Atlantického oceánu.

25 Z předkládacího rozhodnutí a z vyjádření předložených Soudnímu dvoru vyplývá, že italská společnost ENEL uzavřela smlouvu se společností Total International Ltd o dodávce těžkého topného oleje, který měl sloužit jako palivo pro výrobu elektřiny. Za účelem splnění této smlouvy prodala společnost Total raffinage distribution, nyní Total France SA, uvedený těžký topný olej společnosti Total International Ltd, která najala loď Erika za účelem jeho převozu z přístavu Dunkerque (Francie) do přístavu Milazzo (Itálie).

26 Proti společnostem Total podala obec Mesquer dne 9. června 2000 žalobu k obchodnímu soudu v Saint-Nazaire, kterou se domáhala zejména toho, aby uvedený soud určil, že tyto společnosti jsou povinny podle zákona č. 75-633 nést následky škod způsobených odpady, které se rozšířily na jejím území, a aby jim společně a nerozdílně uložil povinnost zaplatit částku ve výši 69 232,42 eur, kterou obec vynaložila na vyčištění a odstranění odpadu.

27 Jelikož byla tato žaloba zamítnuta, podala obec Mesquer opravný prostředek k odvolacímu soudu v Rennes, který rozsudkem ze dne 13. února 2002 potvrdil rozsudek vydaný v prvním stupni, když se domníval, že těžký topný olej ve věci v původním řízení nebyl odpadem, ale palivem obsahujícím energetickou látku vyrobenou k určenému použití. Odvolací soud v Rennes sice uznal, že těžký topný olej, který byl takto vypuštěn a přeměněn smísením s vodou a pískem, způsobil vznik odpadů, ale měl nicméně za to, že žádné ustanovení neumožňuje shledat společnosti Total odpovědnými, jelikož tyto společnosti nemohou být považovány za původce nebo držitele uvedeného odpadu. Obec Mesquer tedy podala kasační opravný prostředek.

28 Jelikož měl Cour de cassation za to, že v projednávané věci vyvstávají vážné obtíže při výkladu směrnice 75/442, rozhodl se přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Může být těžký topný olej, tedy výrobek vzešlý z procesu rafinace, který odpovídá specifikacím uživatele, je určen výrobcem k prodeji jako palivo a je uveden ve směrnici 68/414/EHS […], kvalifikován jako odpad ve smyslu článku 1 směrnice 75/442 […] kodifikované směrnicí 2006/12 […]?

2) Představuje náklad těžkého topného oleje přepravovaný lodí a vypuštěný do moře v důsledku havárie sám o sobě nebo vlivem smísení s vodou a usazeninami odpad ve smyslu [kategorie] Q4 přílohy I směrnice 2006/12 […]?

3) V případě záporné odpovědi na první otázku a kladné odpovědi na druhou otázku, lze výrobce těžkého topného oleje (Total raffinage [distribution]) nebo prodávajícího a nájemce lodi (Total International Ltd) považovat za původce nebo držitele odpadu ve smyslu [čl.] 1 písm. b) a c) směrnice 2006/12 […] a pro účely uplatnění článku 15 téže směrnice, i když byl výrobek v okamžiku havárie, v jejímž důsledku se přeměnil na odpad, přepravován třetí osobou?“

## K předběžným otázkám

*K přípustnosti*

29 Společnosti Total tvrdí, že tato žádost o rozhodnutí o předběžné otázce musí být prohlášena za nepřípustnou, jelikož obec Mesquer již získala odškodnění z Fondu, a jelikož v důsledku toho nemá právní zájem na podání žaloby. Za těchto podmínek má žádost o rozhodnutí o předběžné otázce hypotetickou povahu.

30 Podle ustálené judikatury se na otázky týkající se výkladu práva Společenství položené vnitrostátním soudem v právním a skutkovém rámci, který tento soud vymezí v rámci své odpovědnosti a jehož správnost nepřísluší Soudnímu dvoru ověřovat, vztahuje domněnka relevance. Odmítnutí ze strany Soudního dvora rozhodnout o žádosti podané vnitrostátním soudem je možné pouze tehdy, pokud je zjevné, že žádaný výklad práva Společenství nemá žádný vztah k realitě nebo předmětu sporu v původním řízení, jestliže se jedná o hypotetický problém nebo také jestliže Soudní dvůr nedisponuje skutkovými nebo právními poznatky nezbytnými pro užitečnou odpověď na otázky, které jsou mu položeny (viz v tomto smyslu rozsudek ze dne 7. června 2007, van der Weerd a další, C-222/05 až C-225/05, Sb. rozh. s. I-4233, bod 22 a citovaná judikatura).

31 Krom toho, v souladu s ustálenou judikaturou přísluší vnitrostátním soudům, kterým byl spor předložen, aby posoudily jak nezbytnost rozhodnutí o předběžné otázce pro vydání jejich rozsudku, tak i relevanci otázek, které kladou Soudnímu dvoru (rozsudek ze dne 15. června 2006, Air Liquide Industries Belgium, C-393/04 a C-41/05, Sb. rozh. s. I-5293, bod 24 a citovaná judikatura).

32 V tomto ohledu ze spisu vyplývá, že obec Mesquer skutečně obdržela platby z Fondu, které jí byly vyplaceny na základě žádosti o odškodnění, kterou podala a která směřovala zejména vůči vlastníku lodi Erika a Fondu. Tyto platby byly předmětem transakcí, v jejichž rámci se uvedená obec výslovně zřekla jakýchkoli řízení a žalob pod sankcí navrácení vyplacených částek.

33 Je zřejmé, že předkládající soud měl tyto informace k dispozici, ale přesto se nedomníval, že by spor v původním řízení již neexistoval ani že by obec Mesquer ztratila právní zájem na podání žaloby, ani neodmítl položit Soudnímu dvoru předběžné otázky.

34 Za těchto podmínek je třeba na otázky položené Cour de cassation odpovědět.

*K první otázce*

35 Podstatou první otázky předkládajícího soudu je, zda lze těžký topný olej prodávaný jako palivo kvalifikovat jako odpad ve smyslu čl. 1 písm. a) směrnice 75/442.

36 Společnosti Total, členské státy, které předložily vyjádření, jakož i Komise jsou toho názoru, že je třeba na tuto otázku odpovědět záporně. Pouze obec Mesquer tvrdí, že takový těžký topný olej musí být kvalifikován jako odpad a že mimoto dotčená látka spadá do kategorie nebezpečných a nedovolených výrobků.

37 Úvodem je třeba připomenout, že podle čl. 1 písm. a) směrnice 75/442 je třeba za odpad považovat jakoukoli látku nebo jakýkoli předmět spadající do kategorií uvedených v příloze I této směrnice, kterých se držitel zbavuje nebo má v úmyslu se jich zbavit nebo se od něho požaduje, aby se jich zbavil.

38 V kontextu uvedené směrnice tak věcný rozsah pojmu „odpad“ závisí na významu výrazu „zbavit se“ (rozsudek ze dne 18. prosince 1997, Inter-Environnement Wallonie, C-129/96, Recueil, s. I-7411, bod 26), a v důsledku toho je třeba v souladu s judikaturou Soudního dvora tento výraz vyložit s přihlédnutím k cíli této směrnice (rozsudek ze dne 15. června 2000, ARCO Chemie Nederland a další, C-418/97 a C-419/97, Recueil, s. I-4475, bod 37), který podle třetího bodu odůvodnění uvedené směrnice spočívá v ochraně lidského zdraví a životního prostředí před škodlivými vlivy sběru, přepravy, zpracování, skladování a skládkování odpadů, s ohledem na čl. 174 odst. 2 ES, který stanoví, že politika Společenství v oblasti životního prostředí je zaměřena na vysokou úroveň ochrany a je založena zejména na zásadách obezřetnosti a prevence (viz rozsudek ze dne 11. listopadu 2004, Niselli, C-457/02, Sb. rozh. s. I-10853, bod 33).

39 Soudní dvůr rovněž rozhodl, že vzhledem k cíli sledovanému směrnicí 75/442 nelze pojem „odpad“ vykládat restriktivně (viz výše uvedený rozsudek ARCO Chemie Nederland a další, bod 40).

40 Tento pojem může zahrnovat všechny předměty a látky, jichž se držitel zbavuje, i když mají hospodářskou hodnotu a jsou shromažďovány v rámci podnikatelské činnosti, aby byly recyklovány, regenerovány nebo opětovně použity (viz zejména rozsudek ze dne 18. dubna 2002, Palin Granit a Vehmassalon kansanterveystyön kuntayhtymän hallitus, C-9/00, Recueil, s. I-3533, dále jen „rozsudek Palin Granit“, bod 29 a citovaná judikatura).

41 V tomto ohledu mohou určité okolnosti podporovat tvrzení, že existuje jednání, úmysl nebo povinnost zbavit se látky nebo předmětu ve smyslu čl. 1 písm. a) směrnice 75/442. Tak je tomu zejména v případě, že použitá látka je zbytkem z výroby, tedy produktem, o nějž jako takový nebylo usilováno (výše uvedený rozsudek ARCO

Chemie Nederland a další, body 83 a 84). Soudní dvůr tak shledal, že vytěžené úlomky z žulového lomu, které nejsou produktem, o jehož získání těžitel především usiloval, v zásadě představují odpad (výše uvedený rozsudek Palin Granit, body 32 a 33).

42 Nicméně výrobek, materiál nebo surovina, jež vznikají v rámci procesu výroby nebo těžby, který není určen především k jejich výrobě, může představovat nikoliv zbytek z výroby, ale vedlejší produkt, jehož se podnik nepřeje zbavit, ale který chce v rámci pozdějšího procesu využít nebo uvést na trh za hospodářsky výhodných podmínek bez předchozího procesu zpracování (viz rozsudek Palin Granit, bod 34, jakož i usnesení ze dne 15. ledna 2004, Saetti a Frediani, C-235/02, Recueil, s. I-1005, bod 35).

43 Nelze totiž nijak odůvodnit, aby ustanovením směrnice 75/442 podléhaly výrobky, materiály či suroviny, které mají bez jakéhokoli zpracování z hospodářského hlediska hodnotu výrobků a které jako takové podléhají právním předpisům, které se na tyto výrobky vztahují (viz rozsudek Palin Granit, bod 35, jakož i výše uvedené usnesení Saetti a Frediani, bod 35).

44 Nicméně s ohledem na povinnost vykládat pojem „odpad“ extenzivně, aby byly omezeny neprospěšné a škodlivé vlivy inherentní jeho povaze, musí být použití uvedené argumentace týkající se vedlejších produktů omezeno na situace, v nichž opětovné použití výrobku, materiálu nebo suroviny bez předchozího procesu zpracování a v rámci probíhajícího výrobního procesu není pouze případnou možností, ale je jistou skutečností (rozsudek Palin Granit, bod 36, jakož i výše uvedené usnesení Saetti a Frediani, bod 36).

45 Vedle kritéria vycházejícího z toho, zda látka představuje zbytek z výroby, je tedy míra pravděpodobnosti opětovného použití této látky bez předchozího procesu zpracování druhým rozhodným kritériem pro účely posouzení, zda je tato látka odpadem ve smyslu směrnice 75/442. Pokud kromě existence pouhé možnosti opětovného použití dané látky je pro držitele hospodářsky výhodné tak učinit, je pravděpodobnost takového opětovného použití vysoká. V takovém případě již nemůže být dotčená

látka posouzena jako látka, jíž se její držitel přeje „zbavit“, ale musí být považována za skutečný výrobek (viz rozsudek Palin Granit, bod 37).

46 Ve věci v původním řízení je zřejmé, že dotčená látka je získávána procesem rafinace surové ropy.

47 Tato zbytková látka však může být obchodně využívána za hospodářsky výhodných podmínek, což je potvrzeno skutečností, že byla předmětem obchodní transakce a že odpovídá specifikacím kupujícího, jak zdůrazňuje předkládající soud.

48 Na první otázku je tedy třeba odpovědět, že taková látka, jako je látka dotčená v původním řízení, tedy těžký topný olej prodaný jako palivo, nepředstavuje odpad ve smyslu směrnice 75/442, je-li využívána nebo uváděna na trh za hospodářsky výhodných podmínek a může-li být skutečně použita jako palivo bez potřeby předchozího procesu zpracování.

*K druhé otázce*

49 Podstatou druhé otázky předkládajícího soudu je, zda těžký topný olej vypuštěný do moře v důsledku havárie musí být za takových okolností kvalifikován jako odpad ve smyslu kategorie Q4 přílohy I směrnice 75/442.

Vyjádření předložená Soudnímu dvoru

50 Obec Mesquer, s níž se v podstatě ztotožňuje francouzská a italská vláda, jakož i Komise, je toho názoru, že tyto ropné látky, pokud byly vypuštěny do moře a *a fortiori* pokud došlo k jejich smísení s vodou a usazeninami, musí být kvalifikovány jako odpad ve smyslu směrnice 75/442.

51 Společnosti Total mají za to, že směs ropných látek, vody a pobřežních usazenin představuje odpad pouze tehdy, existuje-li povinnost odstranit nebo využít ropné látky vypuštěné v důsledku havárie jako takové a jsou-li tyto ropné látky nedělitelně spojeny s vodou a usazeninami.

52 Belgická vláda tvrdí, že produkty takto vypuštěné do moře by měly být kvalifikovány nikoli jako odpad ve smyslu směrnice 75/442, ale jako těžké ropné látky ve smyslu Úmluvy o občanskoprávní odpovědnosti a Úmluvy o Fondu. Vláda Spojeného království, která připouští, že by takové ropné látky mohly být kvalifikovány jako odpad ve smyslu této směrnice, se přesto domnívá, že by bylo žádoucí, aby vypuštění ropných látek do moře v důsledku havárie spadalo pouze do působnosti Úmluvy o občanskoprávní odpovědnosti a Úmluvy o Fondu a aby se v důsledku toho směrnice 75/442 za takových okolností nepoužila.

Odpověď Soudního dvora

53 Úvodem je třeba připomenout, že příloha I směrnice 75/442 uvádí seznamy látek a předmětů, které mohou být kvalifikovány jako odpad. Má však pouze orientační povahu, jelikož kvalifikace jako odpad vyplývá především z chování držitele a z významu výrazu „zbavit se“ (viz rozsudek ze dne 7. září 2004, Van de Walle a další, C-1/03, Sb. rozh. s. I-7613, bod 42).

54 Okolnost, že příloha I směrnice 75/442, nazvaná „Kategorie odpadů“, ve svém bodě Q4 zmiňuje „[l]átky náhodně [vypuštěné], ztracené nebo znehodnocené nehodou, včetně všech látek, vybavení atd. znečištěných v důsledku uvedené nehody“, tudíž představuje pouze určitý ukazatel, že takové látky jsou zahrnuty do věcného rozsahu pojmu ‚odpad‘. Sama o sobě tedy neumožňuje kvalifikovat jako odpad ropné látky vypuštěné do moře v důsledku havárie, které způsobily znečištění pobřežních vod a následně pobřeží členského státu (viz v tomto smyslu výše uvedený rozsudek Van de Walle a další, bod 43).

55 Za těchto podmínek je třeba zkoumat, zda uvedené vypuštění ropných látek v důsledku havárie je úkon, jehož prostřednictvím se jich jejich držitel zbavuje ve smyslu čl. 1 písm. a) směrnice 75/442 (viz v tomto smyslu výše uvedený rozsudek Van de Walle a další, bod 44).

56 Pokud dotčená látka nebo dotčený předmět představují zbytky z výroby, tedy produkt, o jehož získání jako takového za účelem následného použití nebylo usilováno a který nemůže být bez předchozího procesu zpracování držitelem opětovně použit za hospodářsky výhodných podmínek, musí být dotčená látka nebo dotčený předmět v tomto ohledu posouzeny jako zátěž, které se držitel „zbavuje“ (viz rozsudky Palin Granit, body 32 až 37, jakož i výše uvedený rozsudek Van de Walle a další, bod 46).

57 Pokud jde o ropné látky vypuštěné v důsledku havárie, které způsobily znečištění zeminy a podzemních vod, měl Soudní dvůr již příležitost shledat, že tyto ropné látky nepředstavují produkt, který by byl opětovně použitelný bez předchozího procesu zpracování (viz výše uvedený rozsudek Van de Walle a další, bod 47).

58 Takový závěr je přitom nutno učinit i v případě ropných látek vypuštěných do moře v důsledku havárie, které způsobily znečištění pobřežních vod a následně pobřeží členského státu.

59 Je totiž nesporné, že využívání nebo uvádění takových ropných látek na trh, rozptýlených ve vodě nebo smíšených s vodou, nebo dokonce seskupených s usazeninami, je velmi nejisté, či dokonce hypotetické. Je rovněž nesporné, že i kdyby bylo takové využívání či uvádění na trh technicky proveditelné, předpokládalo by každopádně předchozí proces zpracování, který by byl nejen velmi hospodářsky nevýhodný pro držitele této látky, ale ve skutečnosti by představoval významnou finanční zátěž. Z toho vyplývá, že takové ropné látky vypuštěné do moře v důsledku havárie je třeba považovat za látky, které neměl jejich držitel v úmyslu vyrobit a jichž se „zbavuje", i když nedobrovolně, při jejich přepravě, takže musí být kvalifikovány jako odpad ve smyslu směrnice 75/442 (viz v tomto smyslu výše uvedený rozsudek Van de Walle a další, body 47 a 50).

60 Krom toho není použitelnost uvedené směrnice zpochybněna okolností, že k vypuštění ropných látek v důsledku havárie došlo nikoli na území členského státu, ale v jeho výlučné ekonomické zóně.

61 Aniž by totiž bylo nutné rozhodovat o použitelnosti této směrnice ve vztahu k místu havárie, stačí poznamenat, že ropné látky takto vypuštěné v důsledku havárie byly rozneseny podél pobřeží, kde byly vyvrženy, a nacházejí se tak rozptýlené na území tohoto členského státu.

62 Z toho vyplývá, že za takových okolností havárie ropného tankeru, kterými se vyznačuje věc v původním řízení, je směrnice 75/442 *ratione loci* použitelná.

63 V důsledku toho je třeba na druhou otázku odpovědět, že ropné látky vypuštěné do moře v důsledku havárie lodi, které byly smíšeny s vodou, jakož i s usazeninami a byly rozneseny podél pobřeží, kde byly vyvrženy, představují odpad ve smyslu čl. 1 písm. a) směrnice 75/442, protože již nemohou být využity nebo uvedeny na trh bez předchozího procesu zpracování.

*K třetí otázce*

64 Podstatou třetí otázky předkládajícího soudu je, zda v případě havárie ropného tankeru mohou být výrobce těžkého topného oleje vypuštěného do moře nebo prodejce tohoto topného oleje a nájemce plavidla, které tuto látku přepravovalo, povinni nahradit náklady spojené s odstraněním takto vzniklého odpadu, přestože byla látka vypuštěná do moře přepravována třetí osobou, v projednávaném případě námořním dopravcem.

Vyjádření předložená Soudnímu dvoru

65 Obec Mesquer se domnívá, že ve věci v původním řízení musí být pro účely použití článku 15 směrnice 75/442 za původce nebo držitele odpadu vzniklého v důsledku vypuštění těžkého topného oleje do moře ve smyslu čl. 1 písm. b) a c) uvedené směrnice považován výrobce tohoto těžkého topného oleje, jakož i prodejce tohoto topného oleje a nájemce plavidla, které uvedenou látku přepravovalo.

66 Podle společností Total za takových okolností, jako jsou okolnosti dotčené ve věci v původním řízení, se článek 15 směrnice 75/442 nepoužije ani na výrobce těžkého topného oleje, ani na prodejce tohoto topného oleje a nájemce plavidla, které tuto látku přepravovalo, jelikož v okamžiku havárie, v jejímž důsledku byla uvedená látka přeměněna v odpad, byla tato látka přepravována třetí osobou. Mimoto se uvedené ustanovení nepoužije ve vztahu k výrobci těžkého topného oleje jen z toho důvodu, že je výrobcem produktu, z něhož vznikl odpad.

67 Francouzská vláda, se kterou se částečně ztotožňuje italská vláda a Komise, je toho názoru, že výrobce těžkého topného oleje nebo prodejce tohoto topného oleje a nájemce plavidla, které tuto látku přepravovalo, mohou být považováni za původce

nebo držitele odpadu vzniklého v důsledku vypuštění uvedené látky do moře pouze tehdy, pokud havárie plavidla, v jejímž důsledku se náklad těžkého topného oleje přeměnil v odpad, byla přičitatelná různým jednáním, která by mohla zakládat jejich odpovědnost. Komise nicméně dodává, že výrobce produktu jako těžký topný olej nemůže být pouze z důvodu této činnosti považován za „původce" nebo „držitele" odpadu ve smyslu čl. 1 písm. b) a c) směrnice 75/442, který z tohoto produktu vznikl v důsledku havárie při jeho přepravě. Nicméně podle čl. 15 druhé odrážky uvedené směrnice je i on, jakožto „výrobce výrobku, z něhož odpad vznikl", povinen nahradit náklady na odstranění odpadu.

68 Podle názoru belgické vlády je použití směrnice 75/442 vyloučeno z důvodu, že je třeba použít Úmluvu o občanskoprávní odpovědnosti. Stejně tak se vláda Spojeného království domnívá, že Soudní dvůr nemusí na tuto otázku odpovídat v rozsahu, v němž se věc v původním řízení týká otázek odpovědnosti z důvodu vypuštění těžkého topného oleje do moře.

Odpověď Soudního dvora

69 Za takových okolností, jako jsou okolnosti věci v původním řízení, stanoví čl. 15 druhá odrážka směrnice 75/442 s ohledem na cíl této směrnice, jak je vyjádřen v třetím bodě jejího odůvodnění, že v souladu se zásadou „znečišťovatel platí" musí být náklady na odstranění odpadu nahrazeny předchozími držiteli nebo výrobcem výrobku, z něhož odpad vznikl.

70 Podle článku 8 směrnice 75/442 je každý „držitel odpadu" povinen buďto manipulaci s ním přenechat soukromému nebo veřejnému zařízení, které odpad sbírá, nebo podniku, který provádí operace uvedené v příloze II A či II B této směrnice, nebo sám zajistit jeho využití nebo odstranění v souladu s ustanoveními uvedené směrnice (rozsudek ze dne 26. dubna 2005, Komise v. Irsko, C-494/01, Sb. rozh. s. I-3331, bod 179).

71 Z výše uvedených ustanovení vyplývá, že směrnice 75/442 rozlišuje mezi odpovědností za věcné provedení operací spočívajících ve využití nebo odstranění odpadu, kterou ukládá každému „držiteli odpadu“, ať již se jedná o původce odpadu, nebo o osobu, která má odpad ve svém držení, a odpovědností za finanční zátěž vyplývající z uvedených operací, kterou na základě zásady „znečišťovatel platí“ ukládá osobám, které vznik odpadu způsobily, ať již se jedná o držitele, nebo předchozí držitele odpadu, či dokonce o výrobce výrobku, z něhož odpad vznikl (výše uvedený rozsudek Van de Walle a další, bod 58).

72 V tomto ohledu by použití zásady „znečišťovatel platí“ ve smyslu čl. 174 odst. 2 prvního pododstavce druhé věty ES a článku 15 směrnice 75/442 bylo zmařeno, pokud by takové osoby mající podíl na vzniku odpadu měly uniknout své finanční odpovědnosti stanovené uvedenou směrnicí, přestože je jasně prokázán původ ropných látek, které byly vypuštěny do moře, i když nechtěně, a které způsobily znečištění pobřežního území členského státu.

– K pojmům „držitel“ a „předchozí držitelé“

73 Pokud jde o ropné látky vypuštěné při havárii následkem úniku z uskladňovacích zařízení čerpací stanice, které byly posledně uvedenou zakoupeny pro potřeby jejího provozování, měl Soudní dvůr za to, že tyto ropné látky měl fakticky v držení provozovatel této čerpací stanice. Soudní dvůr měl tedy za to, že v tomto kontextu může být ten, kdo tyto ropné látky pro potřeby své činnosti uskladňoval v době, kdy se z nich stal odpad, považován za osobu, která je „původcem“ odpadu ve smyslu čl. 1 písm. b) směrnice 75/442. Jelikož je provozovatel takové čerpací stanice současně osobou, která tento odpad má ve svém držení, a osobou, která je jeho původcem, musí být totiž považován za držitele tohoto odpadu ve smyslu čl. 1 písm. c) uvedené směrnice (viz v tomto smyslu výše uvedený rozsudek Van de Walle a další, bod 59).

74 Stejně tak v případě ropných látek vypuštěných do moře v důsledku havárie je třeba uvést, že vlastník plavidla přepravujícího uvedené ropné látky je měl fakticky ve svém držení bezprostředně předtím, než se z nich stal odpad. Za těchto podmínek tedy může být vlastník uvedeného plavidla považován za osobu, jejíž činností vznikl odpad ve smyslu čl. 1 písm. b) směrnice 75/442, a může být z tohoto důvodu kvalifikován jako „držitel" ve smyslu čl. 1 písm. c) této směrnice.

75 Uvedená směrnice nicméně nevylučuje, aby v určitých případech nesl odpovědnost za náklady na odstranění odpadu jeden nebo více předchozích držitelů (výše uvedený rozsudek Van de Walle a další, bod 57).

– K určení osob, které musí nahradit náklady na odstranění odpadů

76 Ve věci v původním řízení vyvstává otázka, zda ten, kdo prodal zboží konečnému příjemci a za tímto účelem najal plavidlo, které bylo na moři poškozeno, může být rovněž považován za „držitele", v tomto případě „předchozího držitele" odpadu, který byl takto vypuštěn. Krom toho si předkládající soud klade otázku, zda může být výrobce výrobku, z něhož tento odpad vznikl, rovněž povinen nahradit náklady na odstranění takto vzniklého odpadu.

77 V tomto ohledu článek 15 směrnice 75/442 stanoví, že některé kategorie osob, v projednávaném případě „předchozí držitelé" nebo „výrobce výrobku, z něhož odpad vznikl", mohou být v souladu se zásadou „znečišťovatel platí" povinny nahradit náklady na odstranění odpadu. Tato finanční odpovědnost jim tak náleží z důvodu jejich podílu na vzniku uvedeného odpadu a popřípadě na riziku z něj vyplývajícího znečištění.

78 Pokud tedy jde o ropné látky vypuštěné do moře v důsledku havárie ropného tankeru, může mít vnitrostátní soud za to, že prodejce těchto ropných látek a nájemce plavidla, které je přepravovalo, způsobil „vznik odpadu“, pokud tento soud vzhledem k okolnostem, které je schopen posoudit pouze on sám, dospěje k závěru, že tento prodejce-nájemce přispěl k riziku vzniku znečištění způsobeného uvedenou havárií, zejména pokud nepřijal opatření k předejití takové události, jako například opatření týkající se volby plavidla. Za těchto okolností bude moci být uvedený prodejce-nájemce považován za předchozího držitele odpadu pro účely použití čl. 15 první části druhé odrážky směrnice 75/442.

79 Jak bylo připomenuto v bodě 69 tohoto rozsudku, za takových okolností, jako jsou okolnosti věci v původním řízení, čl. 15 druhá odrážka směrnice 75/442 prostřednictvím použití spojky „nebo“ stanoví, že náklady na odstranění odpadu musí být nahrazeny buď „předchozími držiteli“, nebo „výrobcem výrobku, z něhož vznikl“ dotčený odpad.

80 V tomto ohledu jsou členské státy, jimž je směrnice 75/442 určena, v souladu s článkem 249 ES vázány výsledkem, jehož má být dosaženo, jímž je stanovení finanční odpovědnosti za náklady spojené s odstraněním odpadu, přičemž mají volbu formy a prostředků. V důsledku toho jsou povinny zajistit, aby jejich vnitrostátní právo umožňovalo přičíst odpovědnost za uvedené náklady buď předchozím držitelům, nebo výrobci výrobku, z něhož odpad vznikl.

81 Jak uvedla generální advokátka v bodě 135 svého stanoviska, článek 15 směrnice 75/442 nebrání tomu, aby členské státy v souladu s mezinárodními závazky, které v dané oblasti přijaly, jako je Úmluva o občanskoprávní odpovědnosti a Úmluva o Fondu, stanovily, že vlastník plavidla a jeho nájemce mohou odpovídat za škody způsobené vypuštěním ropných látek do moře pouze do výše částek určených podle prostornosti plavidla nebo pouze za zvláštních okolností souvisejících s jejich nedbalým chováním. Uvedené ustanovení nebrání ani tomu, aby podle uvedených mezinárodních závazků převzal odpovědnost za náklady spojené s odstraněním odpadu vzniklého ropnými látkami vypuštěnými do moře v důsledku havárie namísto „držitele“ ve smyslu čl. 1 písm. c) směrnice 75/442 fond odškodnění, jako je Fond, do výše stanovené pro každou škodnou událost.

82 Jestliže se nicméně ukáže, že náklady spojené s odstraněním odpadu vzniklého vypuštěním ropných látek do moře v důsledku havárie nejsou nahrazeny uvedeným Fondem nebo nemohou být takto nahrazeny z důvodu překročení výše odškodnění stanovené pro tuto škodnou událost a že ustanovení vnitrostátního práva členského státu o omezení či zproštění odpovědnosti – včetně práva vyplývajícího z mezinárodních úmluv – brání tomu, aby tyto náklady byly nahrazeny vlastníkem plavidla nebo nájemcem plavidla, přestože je třeba je považovat za „držitele" ve smyslu čl. 1 písm. c) směrnice 75/442, bude tedy muset takové vnitrostátní právo k zajištění náležitého provedení článku 15 této směrnice umožnit, aby byly uvedené náklady nahrazeny výrobcem výrobku, z něhož vznikl odpad, který se takto rozšířil. Nicméně v souladu se zásadou „znečišťovatel platí" může být takový výrobce povinen nahradit tyto náklady pouze tehdy, pokud v důsledku své činnosti přispěl k riziku vzniku znečištění způsobeného havárií plavidla.

83 Povinnost členského státu přijmout všechna opatření nezbytná k dosažení výsledku stanoveného směrnicí je v tomto ohledu závaznou povinností uloženou čl. 249 třetím pododstavcem ES a samotnou směrnicí. Tato povinnost přijmout všechna všeobecná nebo zvláštní opatření je uložena všem orgánům členských států, včetně soudů v rámci jejich pravomoci (viz rozsudek ze dne 13. listopadu 1990, Marleasing, C-106/89, Recueil, s. I-4135, bod 8, a výše uvedený rozsudek Inter-Environnement Wallonie, bod 40).

84 Z toho vyplývá, že v rámci uplatňování vnitrostátního práva, ať již se jedná o ustanovení přijatá před nebo po přijetí směrnice, nebo o ustanovení vyplývající z mezinárodních úmluv, k nimž členský stát přistoupil, je vnitrostátní soud, který má podat jejich výklad, povinen tak učinit v největší možné míře ve světle znění a účelu směrnice, aby dosáhl výsledku, který tato směrnice sleduje, a aby tak dosáhl souladu s čl. 249 třetím pododstavcem ES (viz v tomto smyslu výše uvedený rozsudek Marleasing, bod 8).

85 Oproti tomu, co tvrdily při jednání společnosti Total, není Společenství krom toho vázáno Úmluvou o občanskoprávní odpovědnosti ani Úmluvou o Fondu. Jednak totiž Společenství k uvedeným mezinárodním instrumentům nepřistoupilo, a jednak ani nelze mít za to, že by v tomto směru nahradilo své členské státy, už jen z toho důvodu,

že ne všechny členské státy jsou stranami těchto Úmluv (viz obdobně rozsudky ze dne 14. července 1994, Peralta, C-379/92, Recueil, s. I-3453, bod 16, jakož i ze dne 3. června 2008, Intertanko a další, C-308/06, Sb. rozh. s. I-4057, bod 47); nelze ani mít za to, že by uvedenými úmluvami bylo vázáno nepřímo z důvodu článku 235 Úmluvy Organizace spojených národů o mořském právu, která byla podepsána v Montego Bay dne 10. prosince 1982, vstoupila v platnost dne 16. listopadu 1994 a byla schválena rozhodnutím Rady 98/392/ES ze dne 23. března 1998 (Úř. věst. L 179, s. 1; Zvl. vyd. 04/03, s. 260), tedy ustanovení, jehož odstavec 3, jak zdůraznila francouzská vláda při jednání, pouze stanoví obecnou povinnost spolupráce mezi stranami uvedené úmluvy.

86 Mimoto, pokud jde o rozhodnutí 2004/246, kterým se členské státy zmocňují v zájmu Evropského společenství podepsat nebo ratifikovat Protokol z roku 2003 k Mezinárodní úmluvě o fondu nebo k němu přistoupit, stačí uvést, že uvedené rozhodnutí a uvedený Protokol z roku 2003 nemohou být použitelné na skutkové okolnosti dotčené ve věci v původním řízení.

87 Směrnice 2004/35 sice ve svém čl. 4 odst. 2 výslovně stanoví, že se nepoužije na událost ani na činnost, za které spadá odpovědnost a náhrada škody do oblasti působnosti některého mezinárodního instrumentu uvedeného v její příloze IV, která zmiňuje Úmluvu o občanskoprávní odpovědnosti a Úmluvu o Fondu. Zákonodárce Společenství, jak uvádí desátý bod odůvodnění této směrnice, totiž považoval za nezbytné vzít výslovně v úvahu příslušné mezinárodní úmluvy, které ucelenějším a přísnějším způsobem upravují jakoukoli činnost spadající do rozsahu působnosti této směrnice.

88 Nicméně je nutno shledat, že směrnice 75/442, včetně své kodifikované verze, jak vyplývá ze směrnice 2006/12, obdobné ustanovení neobsahuje.

89 Vzhledem k předcházejícím úvahám je třeba na třetí otázku odpovědět, že pro účely použití článku 15 směrnice 75/442 ve vztahu k vypuštění ropných látek do moře v důsledku havárie, které způsobilo znečištění pobřeží členského státu:

– může vnitrostátní soud považovat prodejce těchto ropných látek a nájemce plavidla, které je přepravovalo, za původce uvedeného odpadu ve smyslu čl. 1 písm. b) směrnice 75/442, a přitom za „předchozího držitele“ odpadu pro účely použití čl. 15 první části druhé odrážky této směrnice, pokud tento soud vzhledem k okolnostem, které je schopen posoudit pouze on sám, dospěje k závěru, že tento prodejce-nájemce přispěl k riziku vzniku znečištění způsobeného uvedenou havárií, zejména pokud nepřijal opatření k předejití takové události, jako například opatření týkající se volby plavidla;

– ukáže-li se, že náklady spojené s odstraněním odpadu vzniklého vypuštěním ropných látek do moře v důsledku havárie nejsou nahrazeny Fondem nebo nemohou být takto nahrazeny z důvodu překročení výše odškodnění stanovené pro tuto škodnou událost a že ustanovení vnitrostátního práva členského státu o omezení či zproštění odpovědnosti – včetně práva vyplývajícího z mezinárodních úmluv – brání tomu, aby tyto náklady byly nahrazeny vlastníkem plavidla nebo nájemcem plavidla, přestože je třeba je považovat za „držitele“ ve smyslu čl. 1 písm. c) směrnice 75/442, bude tedy muset takové vnitrostátní právo k zajištění náležitého provedení článku 15 této směrnice umožnit, aby byly uvedené náklady nahrazeny výrobcem výrobku, z něhož vznikl odpad, který se takto rozšířil. Nicméně v souladu se zásadou „znečišťovatel platí“ může být takový výrobce povinen nahradit tyto náklady pouze tehdy, pokud v důsledku své činnosti přispěl k riziku vzniku znečištění způsobeného havárií plavidla.

**K nákladům řízení**

90 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (velký senát) rozhodl takto:

1) **Taková látka, jako je látka dotčená v původním řízení, tedy těžký topný olej prodaný jako palivo, nepředstavuje odpad ve smyslu směrnice Rady 75/442/EHS ze dne 15. července 1975 o odpadech, ve znění rozhodnutí Komise 96/350/ES ze dne 24. května 1996, je-li využívána nebo uváděna na trh za hospodářsky výhodných podmínek a může-li být skutečně použita jako palivo bez potřeby předchozího procesu zpracování.**

2) **Ropné látky vypuštěné do moře v důsledku havárie lodi, které byly smíšeny s vodou, jakož i s usazeninami a byly rozneseny podél pobřeží, kde byly vyvrženy, představují odpad ve smyslu čl. 1 písm. a) směrnice 75/442, ve znění rozhodnutí 96/350, pokud již nemohou být využity nebo uvedeny na trh bez předchozího procesu zpracování.**

3) **Pro účely použití článku 15 směrnice 75/442, ve znění rozhodnutí 96/350, ve vztahu k vypuštění ropných látek do moře v důsledku havárie, které způsobilo znečištění pobřeží členského státu:**

   – **může vnitrostátní soud považovat prodejce těchto ropných látek a nájemce plavidla, které je přepravovalo, za původce uvedeného odpadu ve smyslu čl. 1 písm. b) směrnice 75/442, ve znění rozhodnutí 96/350, a přitom za „předchozího držitele“ odpadu pro účely použití čl. 15 první části druhé odrážky této směrnice, pokud tento soud vzhledem k okolnostem, které je schopen posoudit pouze on sám, dospěje k závěru, že tento prodejce-nájemce přispěl k riziku vzniku znečištění způsobeného uvedenou havárií, zejména pokud nepřijal opatření k předejití takové události, jako například opatření týkající se volby plavidla;**

**– ukáže-li se, že náklady spojené s odstraněním odpadu vzniklého vypuštěním ropných látek do moře v důsledku havárie nejsou nahrazeny Mezinárodním fondem pro náhradu škod způsobených ropným znečištěním nebo nemohou být takto nahrazeny z důvodu překročení výše odškodnění stanovené pro tuto škodnou událost a že ustanovení vnitrostátního práva členského státu o omezení či zproštění odpovědnosti – včetně práva vyplývajícího z mezinárodních úmluv – brání tomu, aby tyto náklady byly nahrazeny vlastníkem plavidla nebo nájemcem plavidla, přestože je třeba je považovat za „držitele" ve smyslu čl. 1 písm. c) směrnice 75/442, ve znění rozhodnutí 96/350, bude tedy muset takové vnitrostátní právo k zajištění náležitého provedení článku 15 této směrnice umožnit, aby byly uvedené náklady nahrazeny výrobcem výrobku, z něhož vznikl odpad, který se takto rozšířil. Nicméně v souladu se zásadou „znečišťovatel platí" může být takový výrobce povinen nahradit tyto náklady pouze tehdy, pokud v důsledku své činnosti přispěl k riziku vzniku znečištění způsobeného havárií plavidla.**

Podpisy.